

Provinciale Staten

Clustercode WL
Ons kenmerk DOC-00638228
Bijlage(n) -

Uw kenmerk -
Maastricht 28 mei 2024
Verzonden 28 mei 2024

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake opvolging amendementen en voortgang Mijnwater

Geachte Staten,

Uw Staten hebben op 9 februari 2023 ingestemd met het financieringsvoorstel (GS 22-047) van het Limburgs Energiefonds (hierna LEF) ten behoeve van Mijnwater, met inachtneming van amendementen 164 en 166. Via deze mededeling portefeuillehouder wordt u enerzijds geïnformeerd over de opvolging van de amendementen en anderzijds over de voortgang van Mijnwater op basis van het actuele jaarplan.

Opvolging amendementen besluit Mijnwater

Uw Staten hebben begin 2023 ingestemd met het financieringsvoorstel van het LEF ten behoeve van het Masterplan fase 1 van Mijnwater. Het Masterplan is door Mijnwater opgesteld met als doel er voor te zorgen dat Mijnwater naar een rendabele bedrijfsvoering kan groeien. De financieringsomvang is € 40 mln. voor uitvoering van fase 1 (Heerlen) en wordt via het LEF aan Mijnwater verstrekt in aanvulling op de reeds door het LEF verstrekte financieringen aan Mijnwater. Via mededeling portefeuillehouder 2020/48262 bent u bij de Mijnwater transactie met Enpuls over de bestaande LEF financieringen geïnformeerd.

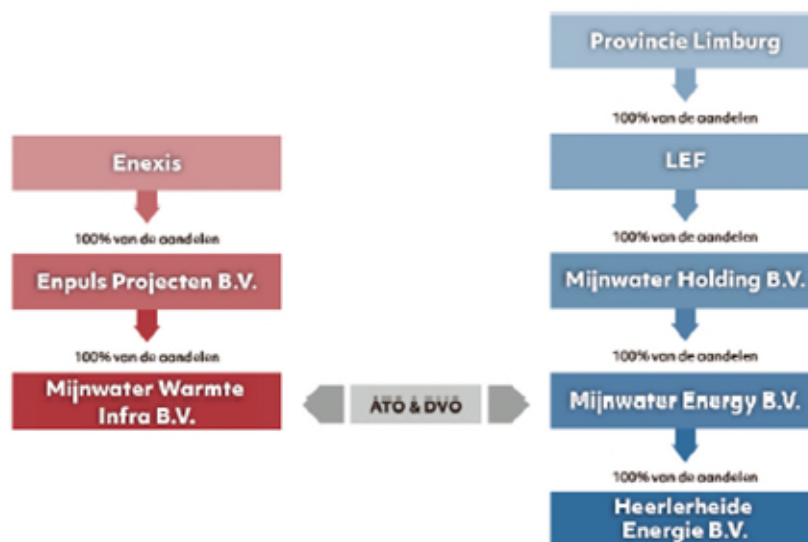
Het financieringsvoorstel is o.a. via amendement 166 (Depondt en Van Caldenberg inzake normalisering governance Mijnwater) gewijzigd. Aan het besluit is de voorwaarde toegevoegd dat door Gedeputeerde Staten op korte termijn het risico van deze aanvullende financiering aan Mijnwater vanuit het LEF wordt verlegd naar de Provincie, via bijvoorbeeld een garantstelling. We informeren u hierbij over de wijze waarop we uitvoering hebben gegeven aan deze opdracht. Daarnaast is aan het College de opdracht gegeven zich maximaal in te spannen om op termijn een volledige ontvlechting van het LEF en Mijnwater te realiseren. Op beide aspecten gaan we hieronder nader in.

Aanleiding en achtergrond financiering LEF aan Mijnwater

Eind september 2022 heeft het LEF bij de Provincie Limburg een financieringsverzoek ad € 40 mln. ingediend ten behoeve van Mijnwater. Mijnwater is een 5^e generatie warmte- en koudenet met gebruikmaking van warmte- en koudebronnen uit volgelopen steenkoolmijnen, in combinatie met warmtepompen en warmte/koude uitwisseling tussen aansluitingen. Met deze bronnen en de mogelijkheid tot energie-uitwisseling tussen klanten is Mijnwater een van de duurzaamste warmtenetten van het land die op dit moment operationeel is. Eind 2022 waren circa 2.000 woningequivalenten (WEQ) aangesloten in Parkstad Limburg.

Tot 2020 was het LEF 100% aandeelhouder van Mijnwater. In 2020 is Enpuls, dochter van Enexis groep, toegetreden tot Mijnwater vanuit de wens om de warmtetransitie te versnellen. Met de toetreding van Enpuls is Mijnwater gesplitst in Mijnwater Infra B.V. (hierna MWI) en Mijnwater Energie B.V. (hierna MWE). Hiermee is Enpuls 100% aandeelhouder van MWI geworden, een netwerkbedrijf. LEF is 100% aandeelhouder van MWE: deze entiteit zorgt voor productie en levering van warmte en koude. De benodigde investeringen in het warmtenet van Mijnwater worden door beide entiteiten gedragen.

Mijnwater heeft bij de financieringsaanvraag d.d. 30 september 2022 een masterplan gepresenteerd om te komen tot een rendabele bedrijfsvoering. Van het totale investeringsvolume van fase 1 van het masterplan komt 60% voor rekening van Enpuls als aandeelhouder van MWI. Voor de investeringen van MWE staat het LEF als aandeelhouder aan de lat. Vanwege de grote investeringsomvang heeft het LEF, op eerder aandringen door ons College, gezocht naar aanvullende externe financiers en/of strategische partners voor MWE. Deze waren echter (nog) niet bereid om in te stappen of te financieren. Dit vormde de reden waarom het LEF in najaar 2022 bij de Provincie Limburg heeft aangeklopt voor een extra kapitaalstorting in LEF, ten behoeve van financiering van fase 1 van het masterplan voor MWE.

Na zorgvuldige afweging van de beleidsinhoudelijke en financiële adviezen, mede gebaseerd op externe evaluatie en het advies van de adviescommissie van het LEF, hebben wij op 22 november 2022 besloten om (onder voorwaarden) in te stemmen met het voornemen tot financiering van Mijnwater in onze rol als aandeelhouder van het LEF en het financieringsvoorstel aan uw Staten aan te bieden.

PS besluit en amendement 166

Op basis van dit collegebesluit is het financieringsvoorstel voor wensen en bedenkingen aan uw Staten voorgelegd, met de volgende beslispunten (het laatste punt betrof geen verzoek tot wensen en bedenkingen, maar instemming):

1. Fondsvergroting van LEF van € 15 mln. via agiostorting, onder de verplichting aan LEF om dit bedrag beschikbaar te stellen aan Mijnwater conform voorwaarden in de agio overeenkomst.
2. Het inzetten van € 25 mln. bestemd voor het subfonds warmte, ten behoeve van de financiering in Mijnwater.
3. De LEF financiering aan Mijnwater ad € 40 mln.
4. In te stemmen met een dotatie aan de risicoreserve SIS 3.0 ter hoogte van € 1,66 mln.

Uw Staten hebben hierover op 9 februari 2023 een besluit genomen (GS 22-047) waarbij twee amendementen (164 en 166) zijn aangenomen. Het besluit is via amendement 166 als volgt gewijzigd:

‘Dit onder de voorwaarden dat GS op korte termijn het risico van de aanvullende financiering van 40 mln. aan Mijnwater vanuit het Limburgs Energie Fonds verlegt naar de Provincie (middels bijvoorbeeld een garantstelling) én dat GS zich maximaal inspent om op termijn een volledige ontvlechting van LEF en Mijnwater te realiseren, bijvoorbeeld op het moment dat ofwel invoering van de Wet collectieve warmtevoorziening, of de toetreding van een nieuwe aandeelhouder in Mijnwater Energy B.V. leidt tot een herziening resp. heroverweging van de bestaande structuur. GS informeren Provinciale Staten actief over de resultante van deze inspanning en geconstateerde mogelijkheden en onmogelijkheden.’

Daarnaast is via amendement 164 aan het dictum van het besluit toegevoegd:

‘In de komende Statenperiode het scenario ‘doorgaan met het mijnwaterproject’ wordt vergeleken met het scenario ‘stoppen met het mijnwaterproject’.

Met deze oproep is specifiek rekening gehouden bij het opstellen van de voorwaarden waaronder het LEF trekkingsverzoeken kan indienen bij de Provincie Limburg voor Mijnwater (middels toetsingscriteria in de Agio-overeenkomst) alsmede in de overeenkomst van borgstelling.

Uitwerking verleggen risico van het LEF naar de Provincie

Het amendement 166 riep op het risico van de aanvullende financiering in Mijnwater ad € 40 mln. op korte termijn voor het LEF te verminderen, door het risico vanuit LEF te verleggen naar de Provincie via bijvoorbeeld een garantstelling. De overwegingen van uw Staten bij het aangenomen amendement 166 waren dat Mijnwater als warmtenet project risicovol is. Het LEF is bedoeld om verduurzaming in de breedste zin aan te jagen. De omvang van de investeringen in Mijnwater door het LEF verhouden zich niet goed tot de omvang en doelstelling van het LEF, hetgeen ook door de adviescommissie van het LEF is onderschreven.

Afgelopen periode is de opdracht zoals geformuleerd door uw Staten uitgewerkt en hebben we besloten tot het verstrekken van een borgstelling aan het LEF. Hierbij is het provinciaal kader Sturing in Samenwerking (SIS) 3.0 betrokken, dat ook kaders bevat voor het instrument 'borgstelling' (onderdeel financiering). De reden waarom gekozen is voor een borgstelling in plaats van een garantstelling is dat een borgstelling vanuit de positie van de Provincie als borgsteller bezien, gunstiger is. Dit is tevens conform het uitgangspunt zoals opgenomen in SIS 3.0: '*Vanuit het perspectief van de Provincie als verstrekker van de borgstelling of van de garantie zal de Provincie een borgstelling verstrekken*'. Voor de link naar SIS 3.0: [Sturing in Samenwerking 3.0](#).

De borgstelling geldt voor maximaal € 40 mln. voor financieringen ten behoeve van de realisatie van fase 1 van het Masterplan, dus de aanvullende financiering waartoe door ons op 7 maart 2023 is besloten in vervolg op uw Statenbesluit van 9 februari 2023. De borgstelling strekt zich dus niet uit tot financieringen welke vóór deze datum al verstrekt zijn aan Mijwater door het LEF.

Op onderdelen wijkt de borgstelling af van de kaders van SIS 3.0 zoals ten aanzien van marktconform rendement en omvang van de borgstelling. De afwijkingen zijn gelet op de opdracht van uw Staten, waarbij geconcludeerd is dat het LEF als 100% deelneming volledig voor rekening en risico van de Provincie is, te onderbouwen. Bij deze opdracht vanuit uw Staten is namelijk meegegeven dat de risico's voor het LEF met betrekking tot de Mijwater financiering voor fase 1 masterplan te reduceren zijn waardoor geen druk op de doelen van het LEF ontstaat. Tevens past de wijze waarop de borgstelling wordt verstrekt binnen de staatssteunkaders zoals afgestemd met de Europese Commissie.

Voorwaarden borgstelling

In de overeenkomst van borgstelling zijn voorwaarden opgenomen waar het LEF aan moet voldoen, zoals ten aanzien van periodieke informatievoorziening richting de Provincie als borgsteller. Naast de standaard voorwaarden zijn specifieke voorwaarden in de overeenkomst opgenomen welke strikter zijn dan gebruikelijk voor een borgstelling. Dit ziet dan op inzicht in overeenkomsten tussen het LEF en Mijwater, informatie wanneer het LEF maatregelen neemt tot inning van vorderingen op Mijwater en periodieke updates van het jaarplan Mijwater en voorwaarden zoals deze ook in de Agio-overeenkomst tussen LEF en Provincie Limburg zijn opgenomen. In de Agio-overeenkomst met het LEF zijn specifieke criteria opgenomen waaraan het LEF dient te toetsen alvorens zij een trekkingsverzoek bij de Provincie Limburg kan indienen voor de financiering van fase 1. Deze criteria hebben een directe relatie met de kaders zoals gepresenteerd bij de financieringsaanvraag. Op deze wijze wordt geborgd dat wij u periodiek kunnen informeren over de voortgang van fase 1 van het Masterplan. Bij ieder trekkingsverzoek wordt door het LEF getoetst of uitvoering van het masterplan conform aanvraag mogelijk blijft. Indien dat niet langer het geval is, zal nadere besluitvorming door GS (in onze rol als aandeelhouder van het LEF) of, in geval van materiële afwijking van de aanvraag, door uw Staten nodig zijn.

Daarnaast zijn in de overeenkomst van borgstelling beperkingen voor het LEF opgenomen, zoals voor het wijzigen van de bestaande financieringen zoals deze al door het LEF aan Mijwater zijn verstrekt. Deze wijzigingen kan het LEF, anders dan bij andere investeringen door het fonds, niet zonder voorafgaande goedkeuring door de Provincie doorvoeren, omdat een wijziging in het nadeel van de Provincie als borgsteller kan zijn.

Risicodekking provinciale borgstelling

Bij het besluit tot de investering van € 40 mln. door het LEF in Mijwater is op basis van het financieel advies tevens door uw Staten ingestemd met een dotatie aan de risicoreserve SIS (ten behoeve van het LEF) ter grootte van € 1,66 mln. In aanvulling op de reeds verhoogde risicoreserve ten tijde van de

fondsvergroting in 2020, inclusief uitbreiding met twee subfondsen (waaronder een subfonds voor warmte ad € 25 mln.), was deze dotatie op dat moment toereikend voor de aanvullende financiering. Om het risico van de provinciale borgstelling te dekken, is nu geen verhoging van de risicoreserve SIS nodig. Wel zal binnen de risicoreserve SIS een deel van de aan het LEF toegekende risicodekking worden verlaagd, en voor eenzelfde bedrag worden toegekend aan de provinciale borgstelling.

Aanbevelingen uit ZRK rapport, opvolging amendement 164

Met de afspraken in de borgstellingsovereenkomst inclusief de toetsing door het LEF op bepaalde criteria in de Agio-overeenkomst worden de aanbevelingen zoals gedaan door de ZRK in haar rapport 'Grip op investeringen' met betrekking tot de bestedingscontrole (in onze rol als aandeelhouder van het LEF) en de gewenste informatievoorziening richting uw Staten naar ons oordeel op adequate wijze ingevuld.

Ontvlechting van Mijnwater uit het LEF

Bij voornoemd PS besluit over de Mijnwater financiering via het LEF zijn door uw Staten wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. In essentie komen deze neer op het accepteren dat warmtenetten zoals Mijnwater naar hun aard een onrendabele top hebben waarbij een grote(re) rol van het Rijk in afdekking van deze onrendabele top van belang is. Daarnaast is de wens geuit, zoals ook blijkt uit amendement 166, om aan te sturen op ontvlechting van het LEF en Mijnwater op een logisch moment, in combinatie met het benutten van kennis van mede aandeelhouder Enpuls en mogelijke nieuwe toetreders. Dit alles om de beschreven financiële en operationele risico's voor het LEF te reduceren, waardoor geen druk op de doelen van het LEF ontstaat en Mijnwater in staat wordt gesteld om op enig moment als een professioneel bedrijf te functioneren in een genormaliseerde governance structuur.

Ook is aandacht gevraagd om de go/no-go momenten in beeld te brengen met de daarbij behorende investeringen, met een integraal overzicht van risico's en maatregelen hoe de risico's te beperken zijn.

De ontvlechting van Mijnwater uit het LEF zal op termijn plaatsvinden waarbij wordt aangesloten op een natuurlijk moment. Dit kan aan de orde zijn bij invoering van de Wet collectieve warmte (Wcw) dan wel op het moment dat een externe financier of aandeelhouder in Mijnwater gaat deelnemen. Voor dit laatste scenario is zicht op zwarte cijfers (op termijn) van belang. We blijven de mogelijkheden voor ontvlechting monitoren en zullen uw Staten hierover actief informeren zodra dit aan de orde is.

Wetgevingstrajecten en beleidsinstrumenten Rijk

Daarnaast willen we u graag informeren over de wetgeving en beleidsinstrumenten die in vorming zijn die relevant zijn voor het logische moment voor ontvlechting en de rol die het Rijk neemt in het afdekken van de onrendabele top. De Wet collectieve warmte (Wcw) is in de laatste fase van het wetgevingstraject. De Raad van State heeft advies gegeven en de verwachting is dat het voorstel deze zomer aangeboden wordt aan de Tweede Kamer ter behandeling. Daarmee zou de beoogde ingangsdatum van de wet in 2025 nog gehaald kunnen worden. Daarnaast heeft het Rijk voornemens bekendgemaakt omtrent het continueren van de Warmtenetten Investeringsubsidie (WIS) en een nieuw voorstel betreffende een Waarborgfonds. Deze beleidsinstrumenten zijn onderdeel van de voorstellen van het Kabinet over het Klimaatfonds, die onderdeel zullen zijn van de begrotingsdebatten met Prinsjesdag.¹

¹ Zie de Kamerbrief klimaat- en energiemaatregelen Voorjaarsnota 2024, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/04/15/klimaat-en-energiemaatregelen-voorjaarsnota-2024>

Het voorstel is om de WIS te verlengen met een extra budget van € 972,5 mln. in 2025. Deze subsidie is gericht op het afdekken van de onrendabele top in warmtenetten die leveren aan kleinverbruikers (incl. collectieve grootverbruiksaansluitingen die doorleveren aan kleinverbruikers, zoals bij woningcorporaties soms het geval is). Het Rijk ziet deze subsidieregeling als één van de belangrijke aanpalende instrumenten naast de Wcw, om de warmtetransitie in goede banen te leiden en betaalbaar te houden voor bewoners. Voor dit voorstel is aan alle door het Rijk gestelde voorwaarden voldaan, wat betekent dat hierover in het najaar besloten zal worden door het Parlement.

Het voorstel voor een Waarborgfonds is eveneens een belangrijk aanpalend instrument, en is bedoeld om ervoor te zorgen dat warmtebedrijven makkelijker financiering kunnen aantrekken bij banken, omdat het Waarborgfonds garant staat (onder bepaalde condities). Voor dit voorstel is één van de voorwaarden van het Rijk dat er duidelijkheid is of de Wet gemeentelijke instrumenten warmtetransitie (Wgiw) aangenomen wordt. Deze wet is aangenomen door de Tweede Kamer, maar moet nog behandeld worden in de Eerste Kamer. Zodra hier duidelijkheid over is, kan een voorstel uitgewerkt worden dat voorgelegd wordt aan het Parlement. Het Waarborgfonds is een belangrijk instrument om in de toekomst te voorkomen dat overheden veel eigen vermogen in moeten brengen in publieke warmtebedrijven. Het zal ook voor Mijnwater positief zijn als dit Waarborgfonds er komt, omdat dit de mogelijkheden voor het aantrekken van externe financiers vergroot.

De regulering van de warmtemarkt en de sturing hierop van het Rijk krijgt met deze instrumenten steeds meer vorm. De bedoeling is dat de warmtemarkt hiermee volwassen en minder risicovol wordt. De nieuwe wetten Wcw en Wgiw geven gemeenten een groot aantal verantwoordelijkheden in het kader van de warmtetransitie. Dit betekent dat het contact tussen warmtebedrijven zoals Mijnwater en de gemeenten waarin zij opereren zal intensiveren en geformaliseerd wordt. Het betekent daardoor ook dat Mijnwater meer dan voorheen afhankelijk zal zijn van gemeentelijke keuzes en besluiten. Waar mogelijk zal de Provincie zich inzetten om dergelijke besluitvorming te faciliteren.

Voortgang Mijnwater

Jaarplan 2024-2026

Conform ons besluit in de AvA van het LEF d.d. 7 maart 2023 kan het LEF trekkingsverzoeken indienen onder de gewijzigde Agio-overeenkomst, op basis van een door de aandeelhouders van Mijnwater (LEF en Enpuls) goedgekeurd jaarplan. Bij zo'n trekkingsverzoek dient het LEF zoals hiervoor reeds vermeld, op een aantal aspecten te toetsen om te borgen dat uitvoering van het Masterplan plaats vindt binnen de kaders zoals gepresenteerd bij de financieringsaanvraag in 2022.

Tot op heden is er nog geen trekkingsverzoek door het LEF gedaan. Wel is het jaarplan 2024-2026 Mijnwater aangereikt zoals dit is goedgekeurd door de aandeelhouders van Mijnwater. Op basis van de informatie uit dit jaarplan zijn we in onze rol als aandeelhouder van het LEF geïnformeerd over de voortgang van het masterplan fase 1. Vanuit de door uw Staten geuite wensen bij het kredietbesluit ten behoeve van Mijnwater wordt u eveneens periodiek geïnformeerd over de voortgang van Mijnwater in vergelijking met het masterplan fase 1 dat ten grondslag lag aan het besluit tot de € 40 mln. investering in

In Bijlage 2 Ontwerp-Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2025 staan de specifieke maatregelen van de WIS en het Waarborgfonds beschreven, zie

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2024/04/15/ontwerp-meerjarenprogramma-klimaatfonds-2025>

LEF ten behoeve van Mijnwater. In zowel de overeenkomst van borgstelling als in de Agio-overeenkomst is door het opnemen van specifieke voorwaarden reeds voorgesorteerd op de benodigde informatievoorziening voor de Provincie en het inbouwen van afwegingsmomenten indien wordt afgeweken van de financieringsaanvraag. Met de opgenomen toetsingscriteria in de Agio-overeenkomst wordt het risico gemitigeerd dat uitvoering van het masterplan fase 1 materieel afwijkt ten opzichte van de financieringsaanvraag. Als er namelijk sprake is van overschrijding van de toetsingscriteria, dan zal een nieuw besluit door de Provincie (GS in haar rol als AvA dan wel uw Staten) aan de orde zijn.

Algemeen

Mijnwater heeft afgelopen jaar hard gewerkt aan het verder op orde brengen van haar bedrijfsvoering. De warmteleveringsvergunning is verkregen, tevens is het proces voor benodigde nieuwe vergunningen in gang gezet. De vergunningsprocedure voor de backbone en de nieuwe warmtebron hebben langer geduurd dan verwacht, net als de goedkeuringsperiode voor fase 1, waardoor vertraging in de uitvoering van het masterplan is ontstaan (zie hierna).

Ten opzichte van het masterplan is sprake van een beperkte verschuiving in de verhouding tussen kleinverbruikers (KV) en grootverbruikers (GV). Waar in het masterplan nog werd uitgegaan van een verhouding KV/GV van 15/85 is dit nu 20/80. Bij de initiële aanvraag voor de financiering van het masterplan fase 1 was er sprake van een gebiedsanalyse. Inmiddels wordt er concreter met klanten gesproken waardoor de verhouding tussen KV/GV in clusters wijzigt. Afgelopen jaar zijn de gesprekken met woningcorporaties geïntensiveerd en wordt waar mogelijk meer gestuurd op volloop. De omgeving waarin Mijnwater zich bevindt, is continue in beweging en het afgelopen jaar heeft Mijnwater meerdere verzoeken vanuit de markt gekregen om nieuwbouwappartementen aan te sluiten.

Vertraging in uitrol

De langjarige doorkijk van het financieel model zoals opgenomen het jaarplan 2024-2026 laat zien dat het totale masterplan voor alle fasen nog binnen de kaders past. Specifiek voor fase 1 (t/m 2031) is er sprake van vertraging in de uitvoering met (negatieve) gevolgen voor de omzet, resultaat (EBITDA) e.d. in vergelijking met de gefiatteerde aanvraag. Deze vertraging wordt met name veroorzaakt door langere vergunningsprocedures. Zo heeft de vergunningsprocedure voor de nieuwe warmtebron langer geduurd dan eerder werd verwacht. Deze vertraging zat in de behandeling van de WABO-vergunning door EZK. De aanvraagprocedures voor volgende warmtebronnen lopen inmiddels al ruim een jaar.

Het doel van het masterplan is om te komen tot een solide bedrijfsvoering door Mijnwater, waarbij in worst case scenario vanaf 2027 zwarte cijfers zou worden geschreven (positieve EBITDA), in base case scenario zou dit vanaf het jaar 2025 het geval zijn. Uit het jaarplan blijkt dat het moment waarop nu een positieve EBITDA wordt verwacht, is verschoven naar Q3 2028. Het jaar 2029 zal het eerste volledige jaar zijn met positieve EBITDA. Met de kennis en ervaring die vanuit Enpuls als aandeelhouder van Mijnwater Warmte Infra wordt ingebracht in de Mijnwater organisatie is de governance van Mijnwater verder versterkt. De concept Wcw en de nieuwe Energiewet geven netwerkbedrijven als Enexis, waar Enpuls onderdeel van is, meer ruimte om deel te nemen in geïntegreerde warmtebedrijven.

Gezien de vertraging in de uitrol van het masterplan wordt de periodieke informatievoorziening vanuit het LEF als aandeelhouder van Mijnwater, zoals opgenomen in de overeenkomst van borgstelling, nauwlettend door ons opgevolgd en beoordeeld. Indien verdere vertraging aan de orde is, kan dit er toe leiden dat er op grond van de vigerende Agio-overeenkomst geen trekkingsverzoek door het LEF kan worden gedaan bij de Provincie, zonder dat nadere besluitvorming nodig is door de Provincie. Wij blijven

uw Staten periodiek over de voortgang informeren via de reguliere planning- en control cyclus resp. de Reguliere Voortgangsrapportage van LEF.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

Marc van Caldenberg